Helsingin kaupunki
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2007:9

Ramsinniemen rakennukset

Ramsinniemen rakennukset

© Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

Teksti: Keiko Yoshizaki-Tyrkkö
Kuvat: Keiko Yoshizaki-Tyrkkö, Raisa Kiljunen-Siirola (kohteen 1. kuvat)

Graafinen suunnittelu ja taitto: Tovia Design Oy / Olli Turunen
Julkaisusarjan graafinen suunnittelu: Timo Kaasinen

Pohjakartta: © Kaupunkimittausosasto, Helsinki § 002/2007

Paino: Edita Prima Oy 2007

ISSN 0787-9024
ISBN 978-952-473-948-1 (nid.)
ISBN 978-952-473-949-8 (PDF)

Sisältö

Johdanto 4

Kohdeluettelo 9

1. Ramsinnniementie18 10
2. Iltala 1/2, Ramsinniementie 24 12
3. Iltala 2/2, Ramsinniementie 24 14
4. Sommerro, Ramsinniementie 25 16
5. Kortnäs, Ramsinniementie 27 18
6. Kortvik, Ramsinniementie 31 20
7. Merihiekka (Entinen Procopé, Torshag), Ramsinniementie 32 22
8. Torshag, Ramsinniementie 34 24
9. Soldis II 1/2, Ramsinniementie 34 25
10. Soldis II 2/2, Ramsinniementie 34 28
11. Ramsinniementie 38 30
12. Ramsinniementie 40 31
13. Ramsinniementie 41 32
14. Ramshytten (Entinen Soldis), Ramsinniementie 42 33
15. Tallvik, Ramsinniementie 43 36
16. Solvik, Ramsinniementie 45 38
17. Rastberga, Ramsinniementie 47 39

Lähteet 40

Kuvailulehti 41

Johdanto

Ramsinniemen huvila-alue liittyy Helsingin itäiseen saaristoon ja rannikolle 1800-luvun lopulla syntyneen huvila-asutuksen historiaan. Vuosaaren kaunis luonto oli otollista maastoa huvila-asutukselle ja kehittyvä höyrylaivaliikenne edisti huviloiden kysyntää.

Vuosaaren ensimmäiset huvilapalstat erotettiin Nordsjön ja Rastbölen kartanoiden maista 1800 - 1900 -lukujen vaihteessa. Ramsinniemellä tilat lohkottiin Rastbölen kartanosta, kantatila N:o 3. Erityisen runsaasti palstoitusta tehtiin vuosien 1907–1912 aikana. Vuoteen 1912 mennessä suurin osa tiloista oli lohkottu nykyiseen muotoonsa. Sen jälkeen tapahtuneet rajojen muutokset ovat olleet yleensä varsin pieniä. 1940–1970-luvun suuryritysten kiinnostus rakentaa virkistys- ja koulutuskeskuksia kaupungin laita-alueelle toi Ramsinniemelle Enso-Gutzeit Oy:n ja Suomen pankin vapaa-ajanviettopaikkoja. Enso-Gutzeitia varten kurssikeskuksen asemakaava laadittiin vuonna 1979, mutta mittavaa kurssikeskusta ei kuitenkaan toteutettu. Alue säilyi huvilaympäristönä pienimuotoisine rakennuksineen nykypäivään saakka.

Ramsinniemen rakennusten suunnittelijoina oli nimekkäitä arkkitehteja. Muun muassa. Lars Sonck suunnitteli hirsihuvilan Karl Stockmannille, Selim A. Lindqvist Tallvikin huvilan ja Alvar Aalto Enso-Gutzeit Oy:n henkilökunnan vapaa-ajanviettorakennuksen ja saunan.

Ramsinniemi, ote Senaatin kartasta, mitattu 1872–73.

Ensimmäinen asutus

1860-luvun puolivälissä oli annettu asetus, joka salli rälssi- ja perintötilojen lohkomisen. Tämä mahdollisti huvilatonttien hankkimisen. Lopullisesti maanosittaminen vapautui 1895. Ennen noita uudistuksia maita sai vain vuokrata. Maan osituslainsäädännön vapautuksella ja joukkoliikenteen aloittamisella luotiin tärkeimmät edellytykset huvila- ja esikaupunkialueiden syntymiselle. (Helsingin Vuosaari Nordsjö)

Vuoden 1872–73 Senaatin kartassa Ramsinniemellä (Ramsjöudd) on merkittynä yksi rakennus Kortlahden rannalla Kortvikin kohdalla. Torolf Lassenius kirjoittaa, että Axel Förströmin poika kertoi syntyneensä Rastilan kalastajantorpassa Kortlahden Vartiokylän puoleisella rannalla. Axel Förström oli syntynyt 1864 ja oli Rastilan alaisena kalastajana ainakin vuonna 1900. Tämän maininnan mukaisesti Senaatin kartalle merkitty Ramsinniemen ensimmäinen rakennus lienee Rastilan kalastajatorppa.

Höyrylaivaliikenne

Kaupunkilaisten kiinnostus kesänviettoon Vuosaaressa heräsi höyrylaivareittien lisääntymisen myötä. Vuonna 1857 asetettiin liikenteeseen siipiratasalus Borgå, ja 1857 seurasi s/s Sibbo. T. Lassenius kirjoittaa, että näiden molempien voi olettaa laskeneen laituriin tai jättäneen matkustajia Vuosaareen. Laajasalon kanava avattiin 1873, jolloin laivamatka kaupungista Vuosaareen lyheni ja tuli turvallisemmaksi. Kanavan rakensivat Puotilan, Rastilan, Laajasalon, Strömsin, Borgsin (Mellunkylä), Schulmanin (Fallbacka) ja Vuosaaren kartanot. A.M. Lasseniusta koskevassa kohdassa kerrotaan, että vuonna 875 siipiratashöyrylaiva nimeltään ILO liikennöi Puotilanlahtea Kortvikiin asti. E. Riimalan mukaan vuodesta 1892 lähtien IDUN-niminen laiva poikkesi Vartiokylään.

Ote kaaviokuvasta paikallisliikenteen höyryveneitten reiteistä. Erkki Riimala, Höyryä Helsingin vesillä. Karttaan on lisätty paikkojen nimiä.

Höyryä Helsingin vesillä -kirjan paikallisliikenteen laivojen luettelosta kootusta taulukosta näkee, että laivoja on kulkenut Helsingin keskustasta Botbyhyn (Puotilaan) ja Kallvikiin(Kallahdenniemelle) vuodesta 1892 vuoteen 1945. Puotilan ja Kallahdenniemen reitillä olleet laivat poikkesivat Ramsinniemellä. Kortvik ja Kortnäs ovat nimeltä mainittuja Ramsinniemen laituripaikkoja. Sodan jälkeen reitillä kulki myös vuonna1947 rakennettu puurunkoinen moottorialus Senta. Senta on ollut liikenteessä ja käynyt Kortnäsissä ainakin 1950-luvulle asti.

Maanteitse hevoskyyti kesti kaupungista Vuosaareen Malmin ja Viikin kautta kuusikin tuntia, mutta höyrylaivalla se taittui noin tunnissa. Laivalla oli myös paljon helpompaa kuljettaa suurta määrää tavaroita perheen siirtyessä kesänviettoon huvilalle koko kesän ajaksi.

Ensimmäinen huvila ja palstoitus

Insinööri W.O. Lillen vuonna 1890 laatimassa Villa Kortvikin suunnitelmassa on majan kokoinen rakennus merkittynä samassa paikassa kuin Senaatin kartassa.

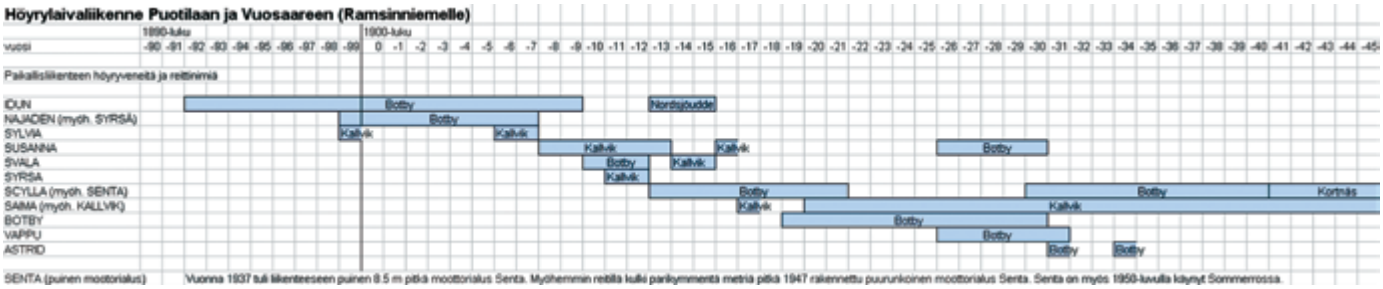

Höyrylaivaliikenne Puotilaan ja Vuosaareen.

Ote Helsingin ympäristökartasta 1910.

Villa Kortvikin suunnitelmassa on lisäksi kookas huvila etelämpänä ja paviljonki kallioniemellä. Villa Kortvik sai palstoituksessa tilanumeron 3:2, joten se on todennäköisemmin Ramsinniemen ensimmäinen huvila.

Vuonna 1906 Ramsinniemellä lohkottiin isojaossa tiloja 16 kpl (3:1 – 3:16) Rastilan maasta ja ne laitettiin myyntiin. Näiden tilojen nimiä olivat esimerkiksi; tila 3:1 Stora Hamholmen, tila 3:2 Kortvik, tila 3:3 Iltala, tila 3:4 Sjötorp, tila 3:5 Kortnäs ja tila 3:15 Furuborg. Stora Hamholmenin sijainti on epäselvä, todennäköisesti se ei ole ollut Ramsinniemellä. Stora Hamholmenia ja Sjötorpia lukuun ottamatta tilat ovat vieläkin olemassa Ramsinniemen tyvessä. Tilojen myyntihinnat oli lueteltu maarekisterissä. Esimerkiksi Soldis-niminen tila maksoi lääninhallituksen arkiston hintaluettelon mukaan 3500 mk.

Soldis ja Karl Stockmann

Karl Stockmann osti Ramsinniemen kärjen tilan lounaaseen viettävältä hyvältä näköalapaikalta, jonka rannan edustalla on pieni viehättävä saari. 1,8 ha:n kokoinen Soldis-niminen tila on mitattu ja palstoitettu vuonna 1906. Se on viety maarekisteriin vuonna 1908. Tilan numero oli 3:7, ja siihen kuuluivat suurelta osin nykyiset tilat 3:96, 3:126 ja 3:127. Soldis-nimisen tilan rajat muuttuivat useasti. Vuonna 1908 tapahtuneella palstoituksella muodostettiin Soldis ja Soldis A (3:6), jotka olivat suunnilleen nykyisten 3:127 ja 3:127:n kohdalla. Samana vuonna tämän itäpuolelle lohkotut Gertebo (3:9), suunnilleen nykyinen 3:100, ja Tallvik (3:8), nykyiset 3:37, 3:136, 3:274 ja 3:298, vietiin rekisteriin. Villa Procopéta (3:10) varten palstoitus tapahtui vuonna 1909 ja se on viety rekisteriin vuonna 1910, jolloin Torshag (3:12) ja Solbacken (3:11) myös rekisteröitiin. Näistä tiloista suurin osa oli Stockmannin suvun omistuksessa ja ne rakennettiin kesänviettopaikaksi.

Vuoden 1910 Helsingin ympäristökartassa Ramsinniemelle (Ramsjön niemi) on merkitty jo neljä rakennusta. Kartassa on merkittyinä myös laivareitit, laituri näkyy Kortlahdella Ramsinniemellä.

Vuonna 1912 Rastilan maita Ramsinniemellä lohkottiin lisää, silloin muodostettiin tilat 3:17 – 3:32. Tällöin niemellä ja sen tyvessä oli yhteensä 29 tilaa. Kartasta puuttuivat tilanumerot 3:1, 3:4 ja 3:13. Uudet tilat jäivät nykypäivään saakka rakentamatta lukuun ottamatta niemen tyvessä sijaitsevaa tilaa 3:32.

Vuonna 1912 myös Soldis B rekisteröitiin. Vuonna 1924 Soldiksen tilat olivat lohkottuina edelleen Soldis A, B, C, D:ksi. Soldis A (3:97) oli suunnilleen nykyinen tila 3:127, Soldis B (3:98) suunnilleen nykyinen 3:126 ja Soldis C (3:99) suunnilleen nykyinen 3:268, ja nämä olivat Stockmannin perheen yhteisomis-

Palstoituskartta 1912 ja ensimmäiset rekisteröintivuodet.

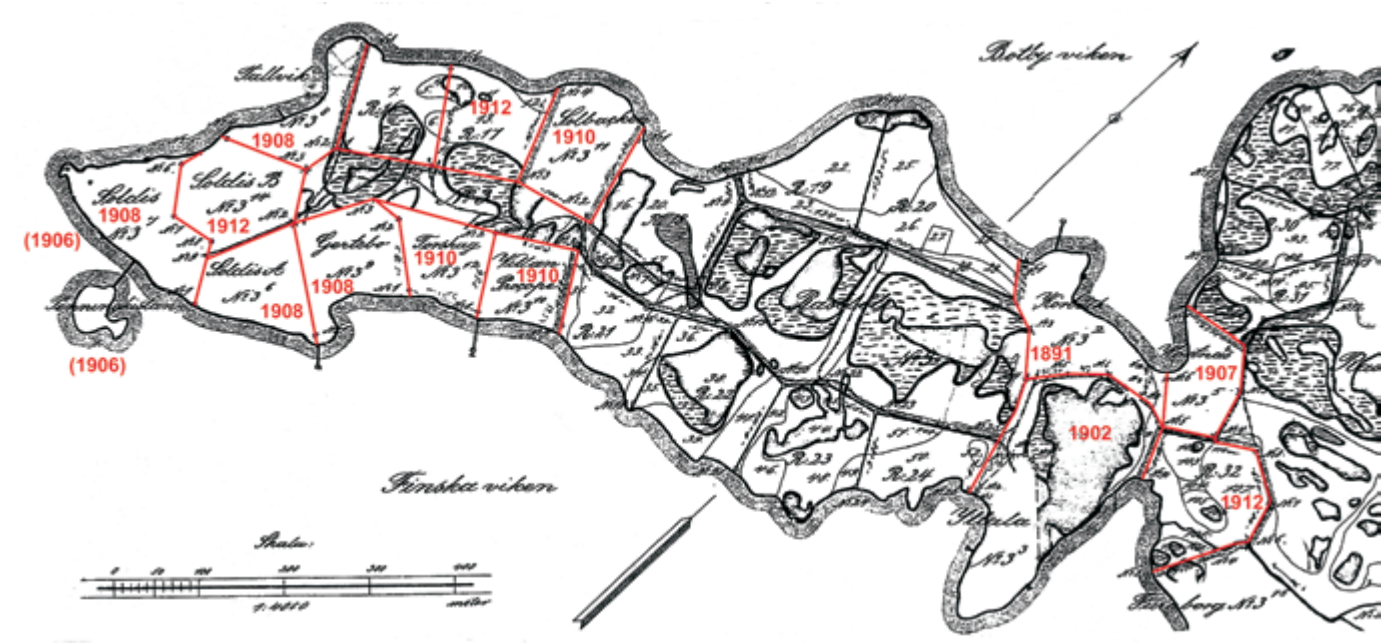

tuksessa. Soldis D (3:96) oli nykyinen Ramshyttan ja se tuli Zachariassenin suvun omistukseen. Soldis-tilojen rajojen tarkistukset jatkuvat vielä ainakin 1940-luvun loppuun asti.

Ympäristön huvilarakennuksia

Kun Ramsinniemellä oli vilkas rakentamisen kausi, muillakin Vuosaaren ranta-alueilla rakennettiin paljon huviloita. Ramsinniemen läheisyydessä olevia huomattavia huvilarakennuksia on esimerkiksi Villa Harbo. Huvilan rakennutti saksalainen arkkitehti Fritz Lüsch omalle perheelleen v. 1912. Kaksikerroksinen kansallisromanttinen huvila on rakennettu tummaksi käsitellyistä hirsistä ja siinä on huomattavan korkea pyramidimainen aumakatto. Tyylillisesti se liittyy 1900-luvun alun romanttisten erämaahuviloiden joukkoon. Fritz (Friedrich) Lüschin mainitaan tulleen Suomeen tunnetun arkkitehdin Selim A. Lindqvistin kutsusta ja toimineen tämän avustajana. Lüschit asuivat Helsingissä 1903–1915. Ensimmäisen maailmansodan vuoksi perhe muutti Ruotsiin. Helsingin kaupungin omistukseen huvila tuli 1975, ja se muutettiin ympärivuotiseen käyttöön. Vuodesta 2004 se on ollut yksityisomistuksessa.

Villa Harbon naapurina on Villa Bergbacka eli Villa Schetelig. Huvilan rakennutti Oscar Schetelig noin vuonna 1912. Schetelig oli puutarhakasviliikkeen omistaja. Huvilan suunnittelijasta ei ole varmaa tietoa. Kaksikerroksinen huvila sijaitsee lähellä jyrkkää kalliota. Hirsirunkoinen huvila on ollut vain kesäkäytössä ja siinä on yksikertaiset ikkunat. Huvilan ensimmäisessä kerroksessa on pysty rimavuoraus ja toinen kerros on verhottu paanuilla. Huvilan merenpuoleisella sivulla on kivetty terassi. Scheteligin perhe muutti Saksaan sodan sytyttyä 1914. Useiden omistajavaihdosten jälkeen huvila siirtyi Helsingin kaupungin omistukseen 1975.

Ramsinniemen tyven tuntumassa Furuborgin tilalla on entinen Rosenlewin huvila. Suurikokoinen puinen jugendtyylinen 2-kerroksinen huvila on 1910-luvulta. Rakennuksessa on ilmeikäs tiilinen taitekatto ja siinä on paljon pieniruutuisia ikkunoita vapaasti julkisivussa sommiteltuna. Nykyisin huvila on Unitas-pankin edustustilana.

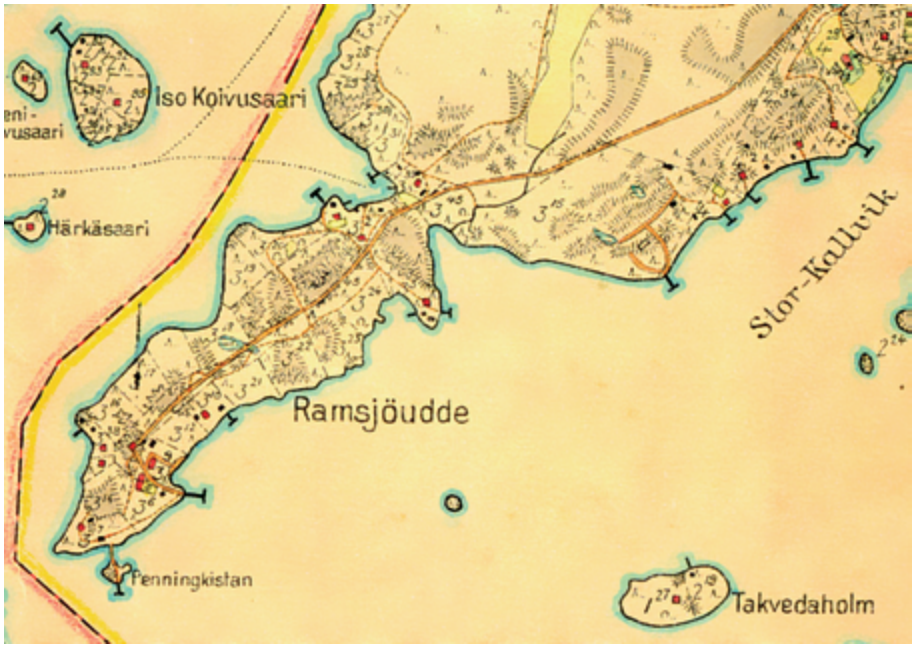

Ote Helsingin pitäjänkartasta 1933. Niemen vanhimmat 12 huvilaa oli rakennettu vuoteen 1933 mennessä. Laivaväylä on merkitty Kortnäsiin asti. Laitureita näkyy kartassa useita (9–10 kpl).

Huvilat yhdessä muodostavat kulttuurihistoriallisesti ja arkkitehtonisesti arvokkaan kokonaisuuden.

Ramsinniemen huvilat

Huvilarakentamisen vilkas kausi oli vuosina 1907–1912. Noin viiden vuoden aikana kuusi varsinaista huvilaa rakennettiin niemen kärjen puolelle. Suurin osa niemen huviloista rakennettiin 1940-lukuun mennessä. Huviloista komeimmat ovat Lars Sonckin Karl Stockmannille suunnittelema hirsirakennus vuodelta 1907 ja Selim A. Lindqvistin Tallvikin tilalle suunnitelma jugendtyylinen rapattu rakennus myös vuodelta 1907.

Suuryritysten koulutus- ja virkistyskeskusten rakentaminen yleistyi 1950-luvun lopulla ja kesti 1970-luvulle asti. Enso-Gutzeit Oy ja Suomen Pankki hankkivat tilat

Helsingin osoitekartta 1957.

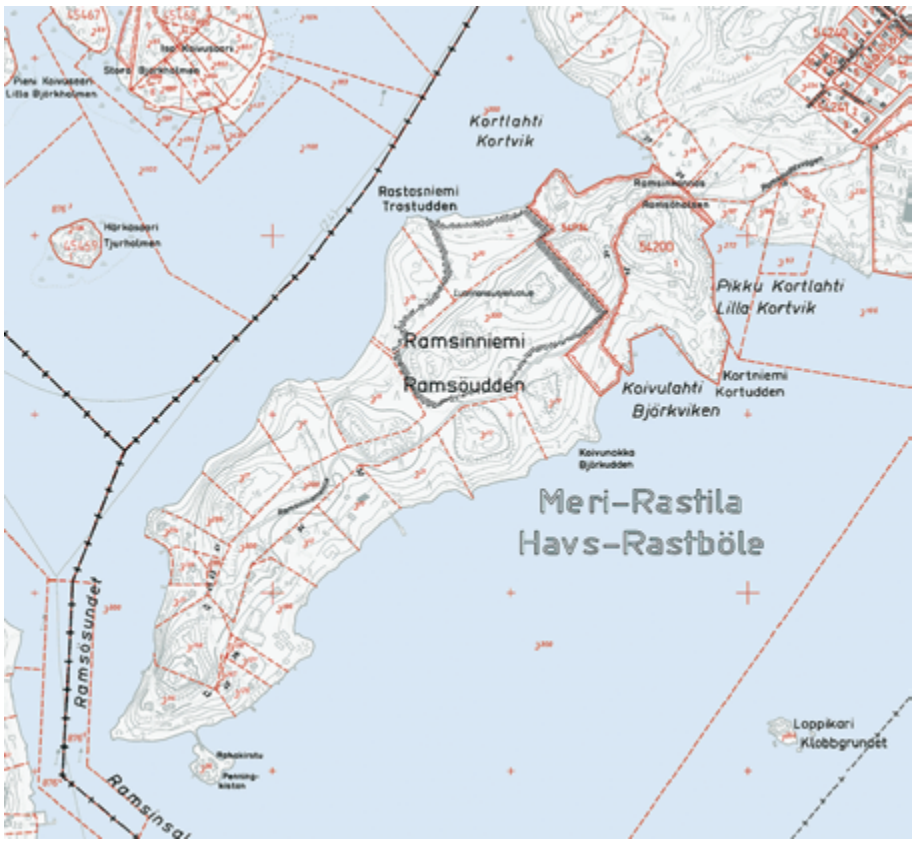

Virastokartta 2006.

Ramsinniemeltä tähän tarkoitukseen. Enso-Gutzeit osti Kortvikin tilan numero 3:2 rekisterin mukaan vuonna 1948. Yhtiön johtaja vuorineuvos Risto Lehtinen rakennutti sinne aikaansa nähden modernin huvilan rekisterin mukaan vuonna 1947. Tila toimi myös Enso-Gutzeitin henkilökunnan virkistyspaikkana vuoteen 1980 saakka, jolloin Enso-Gutzeit ja kaupunki tekivät maanvaihdokset viereisen tilan, Iltalan (3:3) kanssa. Iltala on asemakaavoitettu vuonna 1979 Enso-Gutzeitin kurssikeskusta varten, jota varten on varattu rakennusoikeutta 4 500 k-m^2. Yhtiö on rakennuttanut alueelle Olympiavuonna nykyisin henkilökunnan vapaa-ajanviettopaikkana toimivan rakennuksen ja rantasaunan. Arkkitehtina oli Alvar Aalto. Laajamittaista kurssikeskusta ei alueelle kuitenkaan toteutettu.

Suomen Pankki hankki Soldis II, entiset Gertebon ja Torshagin (tilat 3:12, 3:100) henkilökunnan virkistyskäyttöön vuonna 1974. Karl Stockmannin tyttärelleen rakennuttamat Gartebon suuret huvilat ovat rakennushallituksen johtaja arkkitehti Magnus Schjerfbeckin suunnittelemia. Ne muutettiin Suomen Pankin aikana ravintolaksi ja kokoustiloiksi. Myöhemmin tilalle rakennuskantaa täydennettiin, lisärakennukset ovat matalia ja huvilaympäristön mittakaavaan sovitettuja.

Ramsinniemellä on lisäksi Vuosaaren seurakunnan nykyisin käyttämä pienimuotoinen leiri- ja virkistyskeskus, entisen Villa Procopén tila.

Vuonna 2006 Ramsinniemen tiloista suurin osa on kaupungin omistuksessa. Rakentamattomat tilat ovat virkistyskäytössä tai luonnonsuojelualuetta. Rakennettuja tiloja on yhteensä 15, joista 13 on yksityisten omistuksissa. Tiloista kuusi on yhteisöjen kesänviettopaikkoina ja seitsemän yksityisten omistajien ympärivuotisessa asuinkäytössä tai kesähuviloina.

Ramsinniemen rakennuskanta muodostaa yhdessä Ramsinrannan ja Kallahdenniemen huviloiden kanssa merenrantaan sijoittuvan ainutlaatuisen huvilakulttuurin kokonaisuuden. Lisäksi rakennuskantaan kuuluu yritysten rakennuttamia vapaa-ajanviettoon liittyviä rakennuksia. Ramsinniemen rakennuskanta on suhteellisen pienimuotoista ja vehreään rinnemaastoon hyvin sovitettua. Paitsi kokonaisuus, myös useat yksittäiset rakennukset ovat ympäristön kannalta merkittäviä. Monet rakennuksista ovat arkkitehtonisesti arvokkaita. Muutamat niistä ovat nimekkäiden arkkitehtien suunnittelemia, mutta myös muun rakennuskannan joukossa on kohteita, jotka ilmentävät laadukkaasti aikakautensa rakennustaiteellisia ihanteita.

Alueella on myös useita pienempiä tai suurempia ympäristökokonaisuuksia, rakennusryhmiä ja pihapiirejä, jotka ovat arvokkaita sellaisinaan, vaikkei yksittäisillä rakennuksilla olisi suurempaa arkkitehtonista merkitystä. Alueen historiaan kuuluvat yksityisten perheiden 1800–1900 vuosisadanvaihteen tienoilla kesänviettopaikakseen rakennuttamat huvilat samoin kuin uudemmat, liikeyritysten henkilökunnan vapaa-ajanviettoa ja koulutustarpeita varten rakennuttamat kokonaisuudet. Arvioitaessa kohteiden kulttuurihistoriallista merkitystä on myös tämä paikallinen alueen käyttöön liittyvä historia sekä eri-ikäisten kerrostumien vaikutus otettu huomioon.

Kaikista Ramsinniemen rakennuksista on kerrottu tarkemmin kortisto-osan tilakohtaisten selostusten kohdalla. Kohteiden yhteydessä on arvioitu niiden rakennustaiteellista ja historiallista arvoa sekä merkittävyyttä ympäristön kannalta. Arvioinnin perusteella on annettu kutakin rakennusta tai rakennusryhmää koskevia suosituksia käytettäväksi lähtökohtana asemakaavoituksessa. Niitä tulee kuitenkin tarkentaa kaavan laatimisen ajankohtaistuessa esim. rakennusten kunnon ja käyttömahdollisuuksien osalta.

Ramsinniemen maisemaa ja virkistysaluetta on selvitetty Ramsinniemi ja Meri-Rastilan länsiranta, maisema- ja virkistysalueselvityksessä, kaupunkisuunnitteluviraston kaavoitusosaston selvityksiä 2003.

Selvitystyön on tehnyt Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston Vuosaari-projektin arkkitehti Keiko Yoshizaki-Tyrkkö. Kohteiden rakennustaiteellisen, historiallisen ja ympäristöllisen merkityksen arviointiin on osallistunut kaupunkisuunnitteluviraston rakennussuojelun asiantuntija arkkitehti Leena Makkonen ja kaupunginmuseon tutkija Sari Saresto. Kenttätyö on tehty vuosina 2003 ja 2006.

Kohdeluettelo

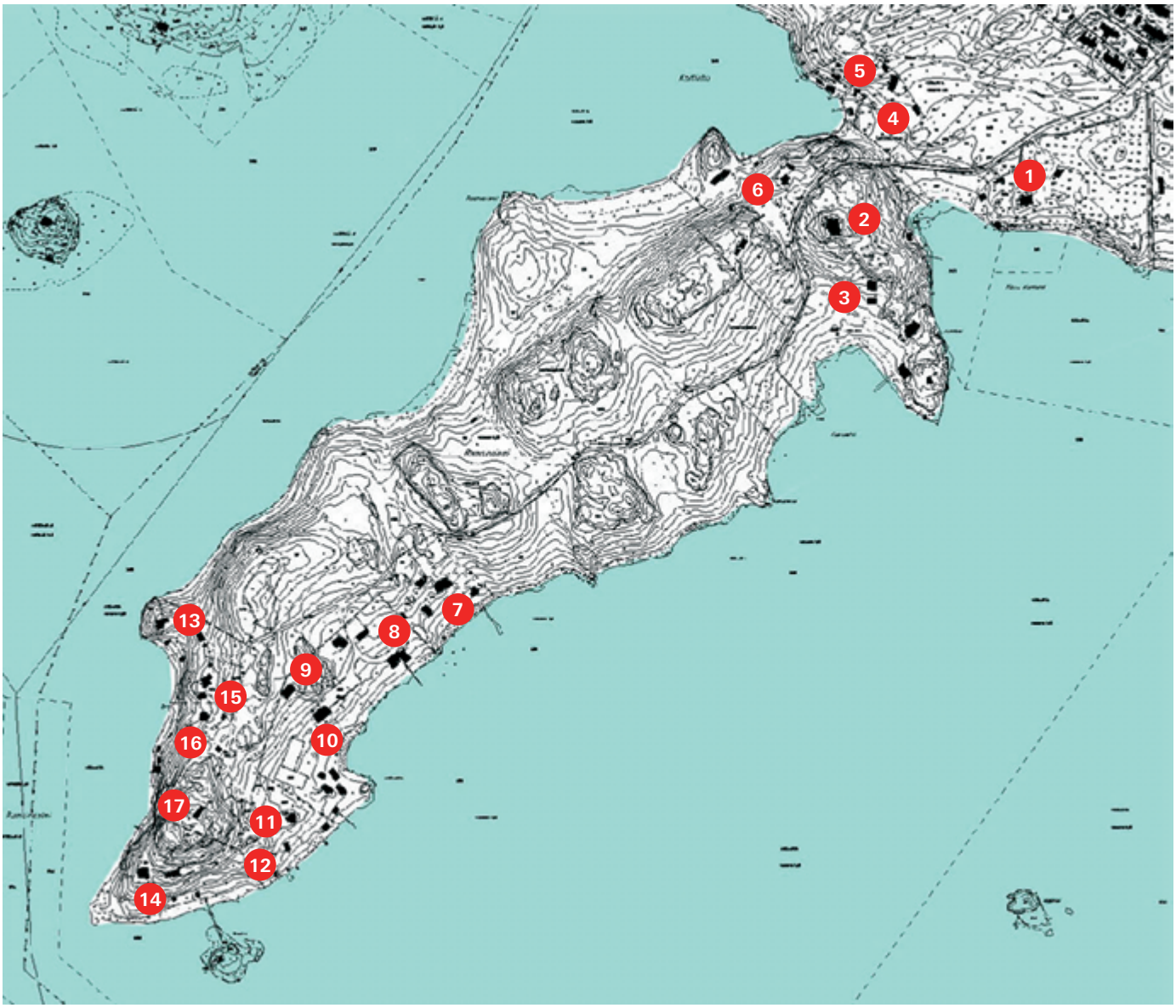

Kohde	Osoite	Sivu
1.	Ramsinnniementie18	10
2.	Iltala 1/2, Ramsinniementie 24	12
3.	Iltala 2/2, Ramsinniementie 24	14
4.	Sommerro, Ramsinniementie 25	16
5.	Kortnäs, Ramsinniementie 27	18
6.	Kortvik, Ramsinniementie 31	20
7.	Merihiekka (Entinen Procopé, Torshag), Ramsinniementie 32	22
8.	Torshag, Ramsinniementie 34	24
9.	Solidis II 1/2, Ramsinniementie 34	25
10.	Solidis II 2/2, Ramsinniementie 34	28
11.	Ramsinniementie 38	30
12.	Ramsinniementie 40	31
13.	Ramsinniementie 41	32
14.	Ramshytten (Entinen Soldis), Ramsinniementie 42	33
15.	Tallvik, Ramsinniementie 43	36
16.	Solvik, Ramsinniementie 45	38
17.	Rastberga, Ramsinniementie 47	39

1. Ramsinniementie 18

3:57, 3:186, 3:187

Pikku Kortlahden rannalla Ramsinkannaksen itäpuolella sijaitsee tila, jonka päärakennus on 1935 valmistunut, nykyisin Oy Transmeri Ab:n hallussa oleva huvila. Päärakennuksen lisäksi tilalla on rantasauna laitureineen sekä muutama pienempi talousrakennus. Huvila on erittäin hyvin säilynyt lähes alkuperäisasussaan. Yksikerroksisen huvilan julkisivut ovat rapatut, ja siinä on vaihtelevan maaston takia korkeudeltaan vaihteleva luonnonkivinen sokkeli. Rakennuksessa on erimuotoisia vihreäpuitteisia ikkunoita, pääasiassa ne ovat pieniruutuisia ja niissä on vihreäksi maalatut ikkunaluukut. Meren puolella on osittain lasitettu veranta. Pääsisäänkäynti on mantereen puolelta puolipyöreän luonnonkiviportaikon kautta. Maalaamaton puinen ulko-ovi on leikkauksin kuvioitu. Rakennuksessa on olohuone, jossa on kookas takka, sekä keittiö ja muutamia pieniä makuuhuoneita. Lisäksi talossa on kellari.

Huvilan rakennuttaja oli nykyisen omistajan antamien tietojen mukaan norjalainen Harry Salvesen, ja sen suunnitteli arkkitehti Artur Kullman. Didrichsenin perhe hankki huvilan kesänviettopaikakseen 1950-luvulla. Nykyisin se toimii paitsi perheen vapaa-ajanviettopaikkana myös suvun yrityksen Oy Transmeri Ab:n edustustilana.

Rannassa hyvin lähellä rantaviivaa on valkoiseksi maalattu puinen saunarakennus sekä pitkä puusta rakennettu laituri.

Omistaja
Yksityinen/Yritys

Käyttötarkoitus
Vapaa-ajan asunto ja edustustila

Arvot
Huvila on rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokas

Toimenpidesuositus
Huvilalle suojelumerkintä

Lähteet
Maastokäynti, kevät 2006
Omistajan haastattelu, kevät 2006

2. Ramsinniementie 24, Iltala 1/2

54200/1

Kortniemellä sijaitseva tila oli alunperin Aminofin perheen omistuksessa.

Alue on asemakaavoitettu vuonna 1979. Tontille oli tarkoitus rakentaa kurssikeskus, mutta hanke jäi toteuttamatta. Alue toimii nykyisin yrityksen koulutus- ja kesänviettopaikkana. Asemakaavassa on rakennusoikeutta 4 500 k-m^2, josta 859 k-m^2 on käytetty (käyttämätöntä 3 641 k-m^2).

Stora Enso Oyj :n omistuksessa oleva rakennuskokonaisuus koostuu useista erikäisistä rakennuksista: mm. henkilökunnan vapaa-ajanviettorakennuksesta, rantasaunasta, huvilasta, huvimajasta, savusaunasta ja tilanvahdin asunnosta.

Huvila on tuotu tilanvahdin haastattelun mukaan paikalle Terijoelta vuonna 1912 (rekisteritietojen mukaan rakennettu 1932). Se on muutettu vuonna 1985 edustuskäyttöön, arkkitehtina Markus Visanti. Huvila on yksikerroksinen pystylaudoitettu puurakennus, jonka sokkeli on luonnonkivistä muurattu. Aumakattoinen huvila on muodoltaan selkeäpiirteinen. Rakennuksessa on uusklassisia piirteitä ja se on maalattu valkoiseksi. Sisäänkäynnit on muutostyön yhteydessä siirretty etu- ja takajulkisivujen keskelle. Rakennuksen etuosan sisäänkäynti on verannan yhteydessä. Ikkunapuitteet ovat koristeelliset. Osa huonekaluista on alkuperäisiä.

Alueen eteläosassa mäen päällä on pieni valkoinen huvimaja. Se on huvilan kanssa samantyylinen ja entisöity myös vuonna 1985. Vierashuoneena toimivassa majassa on erittäin hienot ikkunat, jossa on viuhkanmuotoiset kulmaruudut värillisine laseineen.

Alueella on lisäksi kookas savusauna etelärannassa. Paksusta lapinkelosta tehty sauna on rakennettu vuonna 1980, arkkitehti Olli Parviainen. Tilanvahdin asunto sijaitsee alueen sisääntulon läheisyydessä samoin kuin joitakin talousrakennuksia.

Omistaja
Yritys

Käyttötarkoitus
Virkistys-koulutuskäyttö

Arvot
Huvila, huvimaja ja sauna rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokkaat

Toimenpidesuositus
Huvilalle, huvimajalle ja saunalle suojelumerkintä

Lähteet
Maastokäynti, kesäkuu 2003
Tilanhoitajan haastattelu, kesäkuu 2003

3. Ramsinniementie 24, Iltala 2/2

54200/1

Henkilökunnan vapaa-ajanrakennus "Country Club" ja rantasauna ovat Alvar Aallon suunnittelemia. Ne rakennettiin v. 1952 silloisen Enso-Gutzeitin johtajan vuorineuvos William Lehtisen aloitteesta olympiavieraiden käyttöön.

Country Club, ruokailu- ja kokousrakennus sijaitsee kallion päällä, josta on hyvä näköala merelle. Puurakennus on kevyen oloinen, siinä on loiva harjakatto. Ulkoseinän puupaneelit ovat karkeajakoisten ritilöiden peittämät. Pitkä ja leveä räystäs muodostaa laajan katetun ulkotilan talon edessä. Räystästä kannattaa toiseen sivuun sijoitettu ohut pilariri vi. Laaja katettu ulkotila antaa rakennukselle vahvan ominaisluonteen. Rakennuksen isot ikkunat antavat sisätilalle avaraa tunnelmaa. Pääsalissa on kaksi tasoa. Ylätaso on ruokailua ja alataso seurustelua varten. Kokoushuoneen katto on muotoiltu aaltomaiseksi. Lattiatason vaihtelu, sisäkaton muotoilu, koristeellinen ulkopilariri vi ja seinäpinnan käsittely ovat eräitä Aallon arkkitehtuurin tunnusomaisia piirteitä. Huonekalut ja lamput ovat alkuperäisiä ja Aallon suunnittelemia. Country Clubin sisustuksen suunnitteli tekstiilitaiteilija Greta Skogster-Lehtinen (W. Lehti-

Omistaja
Yritys (Stora Enso Oyj)

Käyttötarkoitus
Virkistys- ja koulutuskäyttö

Arvot
Henkilökunnan vapaa-ajanrakennus ja sauna rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokkaat

Toimenpidesuositus
Vapaa-ajanrakennukselle ja saunalle suojelumerkintä

Lähteet
Maastokäynti, kesäkuu 2003
Tilanhoitajan haastattelu, kesäkuu 2003

sen puoliso) Artekin kanssa. Artekin piirustukset on allekirjoittanut Maija Heikinheimo.

Mustaksi maalattu hirsisauna on sijoitettu rantakallion syvennykseen. Takkahuoneen kahdelle seinälle on rakennettu kulmapenkki. Sen sälerakenteinen selkänoja aaltoilee kauniisti. Löylyhuone on myöhemmin korjattu.

4. Ramsinniementie 25, Sommarro

3:39

Tilalla on kuusi rakennusta ja maakellari, jonka päällä on huvimaja. Rakennukset on toteutettu pääosin 1930-luvulla käyttämällä Malminkadulla olleen puurakennuksen purkumateriaalia. Puretun rakennuksen omistaja Strömberg siirsi tänne ikkunoita, ovia, kattopeltiä ja puumateriaalia, joista hän rakennutti rakennukset kesänviettokäyttöön Rastböle pensionet -täysihoitolaa varten. Päärakennus on harjakattoinen (pelti) ja kaksikerroksinen lautarakennus. Rakennuksen alin ja ylin osa on pystylaudoitettu, keskiosa vaakalaudoitettu. Rakennus on maalattu vaalean vihreäksi, ikkunapuitteet tummankeltavihreäksi. Perustukset ovat luonnonkiveä. Rakennuksessa oli alun perin pieniä huoneita ja pitkät käytävät molemmassa kerroksessa. Sisäänkäynti oli silloin rakennuksen päädystä.

Päärakennuksen pohjoisosassa on havaittavissa pieni tätä vanhempi osa, joka on muista poiketen pystyhirsirunkoinen. Se on toiminut todennäköisesti kalastusmajana.

Päärakennus on peruskorjattu vuonna 1990. Huonejakoja on muutettu yhdistämällä huoneita isommiksi. Vesi ja viemäri on rakennettu ja samalla WC sisätilaan, keittiö on modernisoitu. Ikkunat on vaihdettu kolminkertaisiksi. Sisäänkäynti taloon on muutettu rakennuksen keskiosaan. Tila on ympärivuotisessa vapaa-ajan käytössä.

Tilalla on lisäksi kaksi kesäasuntoa, kaksi talousrakennusta ja uusi rantasauna. Rakennusten väritys on sama kuin päärakennuksen kanssa. Yksikerroksinen kesäasunto on vaakalaudoitettu ja sisäänkäynti on rakennuksen keskiosassa. Kolmikerroksinen kesäasunto on rakennettu rinteelle ja sen puoliksi maan alla sijaitsevassa alimmassa kerroksessa on autotalli. Mansardikattoinen rakennus on pystylaudoitettu. Tilan itälaidassa sijaitseva talousrakennus on aiemmin toiminut autotallina ja mankelitilana sekä käymälänä. Tilan pohjoisreunassa sijaitsee pitkähkö varastorakennus. Nykyinen rantasauna

on rakennettu vuonna 1979 vanhan puretun saunan itäpuolelle. Saunan vierestä lähtevä nykyinen laituri on kevytrakenteinen.

Huvimaja sijaitsee rinteessä terassilla maakellarin päällä, omenatarhan laidassa. Huvimajassa on kiinalaisen arkkitehtuurin ominaisuuksia. Kaitein ympäröity rakennuksen loiva aaltoharjainen katto harjakoristeineen sekä koko majaa kiertävä ikkunanauha antavat paikalle viehättävän kevyen tunnun ja eksoottisen leiman.

Tilalla on isoja alppiruusuja ja laaja omenatarha, joka on istutettu entiselle pellolle. Rantaviiva on pengerretty käyttämällä lähistössä sijainneen kivilouhimon kiveä. Rannassa on jäljellä vanhan laiturin kiviperustusta. Aikoinaan höyrylaivan reitti kulki täällä sijainneen pitkän laiturin kautta.

Omistaja
Yksityinen

Käyttötarkoitus
Vapaa-ajanasunto

Arvot
Kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristökokonaisuus

Toimenpidesuositus
Olemassa olevat rakennukset säilytetään. Täydennysrakentamisessa huomioidaan rakennusten pienrakeisuus.

Lähteet
Maastokäynti, heinäkuu 2006
Omistajan haastattelu, heinäkuu 2006

5. Ramsinniementie 27, Kortnäs

3:40

Tila on lohkottu vuonna 1907 Rastbölen kantatilasta yhdessä viereisen tilan 3:39 kanssa ensin no:ksi 3/5, ja siitä nykyisen jaon mukaiseksi vuonna 1912.Tilalla on ollut Forsströmin suvun kalastajayhdyskunta pienine rakennuksineen.Tilan omistus on siirtynyt Alin suvulle vuodesta 1946.

Tila on melko jyrkkämaastoinen. Nykyisin tilalla on neljä rakennusta sekä uimakoppi ja puinen käymälä. Kaksi rakennusta sijaitsee kapean rannan tuntumassa ja kaksi jyrkällä rinteellä pitkät sivut merelle päin sijoitettuina. Entinen saunarakennus rannassa on näistä suurin ja sen rakennusvuodeksi voidaan arvioida vuosi 1922 tai 1923 rakenteen sisältä löytyneen sanomalehden perusteella. Muutkin rakennukset ovat todennäköisesti samoihin aikoihin rakennettuja.

Saunarakennus on peruskorjattu asuinkäyttöön. Vuonna 2003 siihen liitettiin vesi ja viemäri. Sähkön maakaapelointi tehtiin sitä ennen. Rakennus on kaksikerroksinen, lautarakenteinen ja vaakalaudoitettu. Se on maalattu vaaleaksi, ikkunapuitteet vihreäksi. Ulkonäköä ei peruskorjauksen yhteydessä muutettu, mutta sisätila on modernisoitu.

Muut rakennukset ovat yksikerroksisia. Rannalla sijaitsevan toisen rakennuksen pohjoisosa on ollut asuntona, keskiosa saunana ja eteläosa varastona. Asunnon kohdalla on ikkunoita. Rinteen keskellä sijaitseva rakennus on myös ollut asuin- ja varastokäytössä. Korkeammalla rinteellä oleva pieni rakennus on ollut varastona. Rakennusten seinät on maalattu vaaleiksi ja ovet punaisiksi. Nämä rakennukset eivät nykyään ole käytössä ja ovat huonossa kunnossa.

Rannassa on jäljellä vanhan laiturin kiviperustusta. Myös täällä höyrylaivan reitti kulki aikanaan todennäköisesti rannassa sijainneen pitkän laiturin kautta, mm. m/s Senta kulki 1950-luvulle saakka.

Rantapengerrys jatkuu naapuritontilla. Kapean rantatasanteen takana on terassitasanteilla porrastettu rinnevyöhyke, jossa on todennäköisesti ollut istutuksia. Tonttia ympäröi kiviaita rantapengerryksen kaltaisilla kivillä tehtynä.

Omistaja
Yksityinen

Käyttötarkoitus
Vapaa-ajanvietto

Arvot
Kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristökokonaisuus

Toimenpidesuositus
Olemassa olevat rakennukset säilytetään. Täydennysrakentamisessa huomioidaan rakennusten pienrakeisuus.

Lähteet
Maastokäynti, heinäkuu 2006
Omistajan haastattelu, heinäkuu 2006

6. Ramsinniementie 31, Kortvik

54P34

Tilan kohdalla oli Ramsinniemen ensimmäinen rakennus, kalastajamökki. Tila on lohkottu Rastilan tilalta numeroksi 3:2 rekisterin mukaan vuonna 1891. Tilalle on tehty suunnitelma Villa Kortvikia varten vuonna 1890. Suunnitelman mukaan villa on sijoitettu tilan korkeammalle paikalle lähelle tietä, lisäksi pienehkö rakennus alemmas pellon laitaan ja niemen kalliolle kuusikulmainen paviljonki. Niemeltä työntyy pitkä laituri merelle.

Tila siirtyi Enso-Gutzeitin omistukseen rekisterin mukaan vuonna 1948. Ennen sitä se oli Snellmanin suvun omistuksessa. Vuonna 1980 Enso-Gutzeit ja Helsingin kaupunki tekivät maanvaihdoksen, ja tila siirtyi kaupungin omistukseen. Vuodesta 1982 tila on ollut Helsingin seurakuntayhtymän Lähetysyhdistys Hyvä-Sanoma ry:n lasten ja nuorten kesäleirikäytössä.

Tilalla on nykyään viisi rakennusta ja paviljonki sekä wc-rakennus, maakellari ja kaivo. Vuoden 1890 suunnitelmassa villaa ei ole. Sen sijaan tilan suurin rakennus on alatasanteella oleva vierastalo. Se on rekisteritietojen mukaan rakennettu vuonna 1910. Sokkelista ilmenee kuitenkin, että paikalla oli alun perin pienempi rakennus. Todennäköisesti se oli Ramsinniemen ensimmäinen rakennus, joka on merkittynä tälle paikalle 1872–73 mitatussa Senaatin kartassa.

Vierastalo on Enso-Gutzeitin käytön aikana laajennettu nykyiseen muotoon vieraiden majoitusta varten. Rakennus on kaksikerroksinen, keltaiseksi maalattu ja vaakalaudoitettu puurakennus. Rakennuksessa on 15 huonetta ja yksi kokoushuone. Sisätila on kokonaan laudalla verhoiltu. Rakennukseen on kolme sisäänkäyntiä ja niiden yläpuolella parvekkeet. Nykyisin vierastalossa voidaan majoittaa kerrallaan 40 leiriläistä ja tila on koko kesäajan aktiivisessa käytössä.

Mäen päällä on vuonna 1947 rakennettu yksikerroksinen puuhuvila, joka toimii tällä hetkellä leirin keittiönä ja henkilökunnan majoitustilana. Huvila on rakennettu alun perin Enso-Gutzeitin johtaja William Lehtisen käyttöön. Kokonaisuus muodostuu kahdesta rakennuksesta, joita yhdistää laaja katos. Toisessa rakennuksessa on olohuone, huone ja keittiö, toisessa kaksi huonetta. Ne on sijoitettu limittäin noin kolmen metrin päähän toisistaan ja laaja katos muodostaa katetun suuren terassitilan niiden väliin. Katoksen pilarit on sijoitettu epäsymmetrisesti ja pi-

Omistaja
Helsingin kaupunki, vuokrattu seurakunnan käyttöön

Käyttötarkoitus
Lasten ja nuorten kesäleirikäyttö

Arvot
Paviljonki rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokas. Vierastalo ja sauna historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokkaat. Huvila rakennustaiteellisesti arvokas.

Toimenpidesuositus
Paviljongille, vierastalolle, huvilalle ja saunalle suojelumerkintä.

Lähteet
Maastokäynti, heinäkuu 2006
Talonmiehen haastattelu, heinäkuu 2006

Villa Kortvikin suunnitelma v.1890.

larit on koristeltu rottinkikierteillä. Huvila on maalattu tummalla värillä. Siinä on monia Alvar Aallon käyttämiä aiheita. Mutta tietoa rakennuksen suunnittelijasta ei ole. (A. A. -säätiöllä ei ole tietoa, että olisi Aallon suunnitelma.)

Rantasauna on rekisterin mukaan valmistunut vuonna 1910 ja se vaikuttaa säilyneen alkuperäisessä asussaan. Kivisokkelin päällä seisova sauna on hirsirakenteinen, jonka hirret ovat 25 x 25 cm. Saunassa on kaksi huonetta ja eteisterassi. Sauna on toiminnassa ja sen kohdalla rannassa on pitkä kevytrakenteinen laituri.

Niemen kalliolla on kahdeksankulmainen puoliavonainen paviljonki. Umpinaisen alaosan sisäpuolta kiertää penkki. Meren puoleinen sivu on auki, sitä kautta paviljonkiin pääsee kulkemaan betoniporrasta pitkin. Sokkeli on kiveä. Paviljonki on maalattu keltaiseksi ja räystään päätylaudoitus ja räystästuet ovat koristeleikattuja. Paviljongin muoto ja sijainti on sama kuin Villa Kortvikin paviljonkisuunnitelmalla.

Talonmiehentalo vuodelta 1954 on lautavuorattu ja tummaksi maalattu yksikerroksinen rakennus. Sen vieressä on samanvärinen talousrakennus. Kaivon päälle on rakennettu pyöreäpohjainen kansitorni, joka on laudoitettu ja maalattu keltaiseksi. Maakellari on kookas ja katoksellinen.

7. Ramsinniementie 32: Merihiekka (Procopé, Torshag)

3:10

Tila on lohkottu vuonna 1910. Tilan osti liikemies Fedi Procopé, joka rakensi huvilan. Tilan omistus siirtyi Å.P. Åkerssonille vuonna 1914, ja siitä edelleen Rudolf Geselliukselle vuonna 1918 ja vuonna 1924 kauppaneuvos Karl Stockmannille hänen sukunsa käyttöön. Kiinteistö siirtyi Helsingin seurakuntayhtymälle vuonna 1968 ja siitä lähtien se on ollut Vuosaaren seurakunnan käytössä. Tilalle rakennettiin lisärakennuksia koulutusta ja henkilökunnan vapaa-ajanviettoa varten. Merihiekka toimii nykyisin kesäisin seurakunnan päiväleirinä sekä kokous- ja virkistyspaikkana.

Vanha huvila on rakennettu vuosien 1910–1914 välisenä aikana, todennäköisemmin 1910 tai 1911. Erikoispiirteenä on peltinen mansardikatto, joka peittää toisen kerroksen pitkät sivut seinämäisesti suomukuvioisena. Katon taitekohdissa on ikkunoita. Kaksikerroksinen huvila on vaakalaudoitettu ja se on nykyään maalattu harmaanvalkoiseksi. Väritys on ollut alun perin vaalea, mutta se on vuoteen 1934 mennessä vaihdettu valokuvan mukaan tumman väriseksi. Ensimmäisen kerroksen verannalta alas vievä portaikko on vuonna 1925 otetussa valokuvassa kohtisuoraan meren suuntaan, mutta vuoden 1934 kuvassa se on sijoitettu sokkeliseinää myöten kulkevaksi.

Huvilan muutostyö seurakunnan kesäkodiksi on tehty vuonna 1972. Siinä yhteydessä on takaseinään rakennettu tulipalotilanteita varten varapoistumistieyhteys toisesta kerroksesta. Huvila on saneerattu jälleen 1990-luvun lopussa, arkkitehtina oli Heikki Pyykkö. Huvila on muutettu virkistys- ja hartauskäyttöön yhdistämällä toisen kerroksen pieniä huoneita isoksi huoneeksi. Kakluuni on säilytetty. Alkuperäisiä huonekaluja talossa ei ole.

Hirsirakenteinen sauna ja vaja on rakennettu huvilan kanssa samoihin aikoihin. Sauna on ollut alun perin palvelusväen asuntona. Aumakattoinen rakennus on muodoltaan sopusuhtainen. Sisätilaa on muutettu seurakunnan käytön aikana montaa kertaa yhdistämällä huoneita, poistamalla kakluunit ja rakentamalla käytävä. Pihakaivo on pieni ja kaunis. Sen kuusikulmaisen luonnonkivistä muuratun jalustan päällä on jyrkähkö puukatto. Päärakennuksen takana sijaitseva vaja on myös rakennettu samoihin aikoihin huvilan kanssa.

Tilalla on lisäksi vuonna 1976 rakennetut kurssi- ja kokousrakennus sekä vahdin asunto. Kurssi- ja kokousrakennus on tasakattoinen laatikkomainen rakennus. Tummalla pystylaudalla verhotun rakennuksen pitkä sivu aukeaa merelle päin. Vahdin asunto on rakennettu portin läheisyyteen.

Omistaja
Helsingin seurakuntayhtymä

Käyttötarkoitus
Vuosaaren seurakunnan leiri- ja virkistyskeskus

Arvot
Huvila ja sauna rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokkaat

Toimenpidesuositus
Suojelumerkintä huvilalle ja saunalle

Lähteet
Heikki Pyykön arkisto
Kristian Stockmannin arkisto
Maastokäynti, elokuu 2003
Vahtimestarin haastattelu, elokuu 2003

Oik. Valokuva v. 1934, Kristian Stockmannin / Heikki Pyykön arkisto.

Alh. Valokuva v. 1925, Kristian Stockmannin arkisto.

8. Ramsinniementie 34, Torshag

3:12

Suomen Pankin edustus- ja virkistyskäytössä oleva alue käsittää kaksi tilaa ja näillä on yhteensä 11 rakennusta. Tilalla 3:12 on uusi johtokunnan sauna- ja kokousrakennus sekä autotalli ja tilanhoitajan asunto. Muut rakennukset sijaitsevat tilalla 3:100.

Tila 3:12 on lohkottu vuonna 1910, mutta pysyi rakentamattomana ennen Suomen Pankin rakennuksia. Johtokunnan sauna- ja kokousrakennus on rakennettu vuonna 1983, arkkitehtina oli Pekka Ojonen. Yksikerroksinen pulpettikattoinen puurakennus on puoli-atrium-tyyppinen. Ulkopuoliset seinät muodostavat vähäeleisen mutta tyylikään kuoren, jossa on hyvin niukasti ikkuna-aukkoja. Lähestymissuunnasta suljetun näköinen rakennus käsittää sauna-, takka- ja kokoustiloja. Sisätilat runsaine lasipintoineen avautuvat terassimaiselle sisäpihalle ja merelle. Talo on maalattu oranssin ruskeaksi.

Autotalli ja tilanhoitajan asunto on rakennettu samaan aikaan sauna- ja kokousrakennuksen kanssa. Kookas autotalli on rakennettu tiilistä. Seinät on maalattu pääosin valkoisiksi, ovet punaisiksi. Väripintojen jäsentely korostaa rakennetta. Puinen tilanhoitajan asunto sijaitsee portin lähellä.

Omistaja
Suomen Pankki

Käyttötarkoitus
Loma-virkistyskäyttö

Arvot
-

Toimenpidesuositus
-

Lähteet
Maastokäynti, syyskuu 2003
Suomen Pankin kiinteistöjohtajan haastattelu, syyskuu 2003

9. Ramsinniementie 34, Soldis II, 1/2

Tila 3:100 on myös Suomen Pankin koulutus- ja virkistyskäytössä. Tilalla on 1900-luvun alun huvilarakennuksia ja myöhemmän ajan sauna- ja virkistysrakennuksia.

Tila on lohkottu Rastilan kantatilasta ensin numeroksi 3:9 Gerteboksi vuonna 1908. Ramsinniemen kärjen muiden tilojen tapaan tila oli pitkään Stockmannin suvun omistuksessa. Carl Stockmann alkoi kutsua tilaa Soldis II:ksi. Myöhemmin tilaan yhdistyi länsiosan pieni kolmio. Tila siirtyi Suomen Pankin omistukseen Edger Burnowlta vuonna 1974.

Kaksikerroksinen huvila on rakennettu vuonna 1911, arkkitehtina Magnus Schjerfbeck. Huvila on Karl Stockmannin tyttärelleen rakennuttama. Mittava tiilinen mansardikatto ja keskiosan leveä ristipääty ovat rakennuksen hallitsevia piirteitä. Puurakenteinen punaiseksi maalattu rakennus on jugendhenkinen. Päädyissä on pyöreät ikkunat ja eteläpäädyn seinässä on koristeellinen palkkien päiden muodostama rivistö.

Huvilan seinällä on piirustuksia, joiden mukaan rakennuksen veranta olisi eteläisessä nurkassa, ulkoseinä maalattu vaa-

Ritning till Villa.

Ritning till Villa.

leaksi ja ikkunapuitteet sinisiä. Mustavalkoisesta vanhasta valokuvasta näkee, että rakennus on toteutettu piirustusten mukaisesti. Mutta nykyinen rakennus poikkeaa siitä monessa kohdassa. Ulkoseinät on verhottu punaisiksi maalatulla pystylaudoituksella, ikkunajaotukset ovat suurempia, ikkunapuitteet ovat valkoisia. Suomen Pankin aikana verannasta on tehty sisätila, ensimmäisen kerroksen huoneita on yhdistetty isoksi kokous- ja ravintolatilaksi ja keittiötä on suurennettu. Rakennus on nykyisin kokous- ja majoituskäytössä.

Pihalla on huvilan kanssa samanhenkinen pitkä varastorakennus.

Alueella on tenniskenttiä sekä hoidetut nurmikko- ja puutarha-alueet.

Omistaja
Suomen Pankki

Käyttötarkoitus
Loma- ja kokouskäyttö

Arvot
Huvila ja vaja rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokkaat

Toimenpidesuositus
Huvilalle ja vajalle suojelumerkinnät

Lähteet
Maastokäynti, syyskuu 2003
Suomen Pankin kiinteistöjohtajan haastattelu, syyskuu 2003
Kristian Stockmannin haastattelu ja hänen arkistonsa, 2003

10. Ramsinniementie 34, Soldis II, 2/2

3:100

Harjakattoinen rakennus on rakennettu huvilan henkilökunnan asunnoksi samaan aikaan päärakennuksen kanssa vuonna 1911. Miltei symmetrisen 1½-kerroksisen rakennuksen molemmissa päädyissä on sisäänkäynti, toinen kuistilla varustettu. Pilasterit, kolmiopäädyt ja kuistin pilarit ovat klassismille tyypillisiä yksityiskohtia.

Rakennus on muutettu Suomen Pankin aikana kokous- ja majoituskäyttöön mm. yhdistämällä alakerran huoneita ja rakentamalla takkoja ja tarjoilutiloja.

Entinen autotalli ja sittemmin pukuhuone on nykyisin urheiluvälinevarastona. Pienessä harjakattoisessa rakennuksessa on klassista henkeä päätykolmioineen ja pilastereineen. Rakennus on rakennettu päärakennuksen kanssa samaan aikaan. Se on pieni ja sopusuhtainen.

Rantasauna on siirretty paikalle vuonna 1949. Paksuista tummaksi käsittelyistä hirsistä tehty sauna on korkea ja koristeellinen. Päädyissä ja ikkunoissa on puukaiverruksia.

Henkilökunnan saunaosasto ja kahvila koostuvat vuonna 1983 rakennetusta kolmesta rakennuksesta. Väritykseltään ne muistuttavat huvilaa ja entistä asuntoa, mutta ne on rakennettuja kevyesti ja arkkitehtonisesti vaatimattomasti.

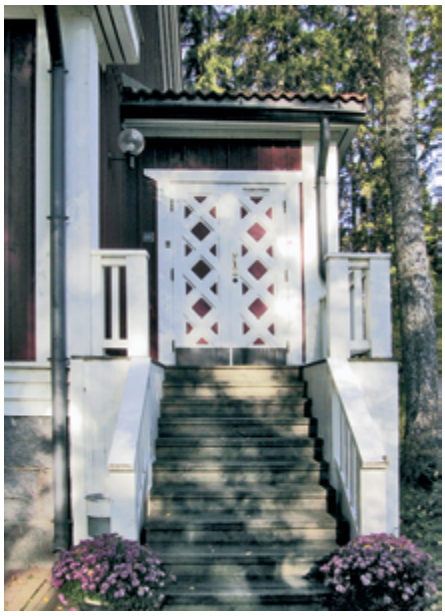

Omistaja
Suomen Pankki

Käyttötarkoitus
Kokous-majoituskäyttö sekä sauna ja varasto

Arvot
Kokous- ja majoitusrakennus sekä varasto rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokkaat, rantasauna ympäristön kannalta arvokas

Toimenpidesuositus
Kokous-majoitusrakennukselle, varastolle sekä saunalle suojelumerkinnät

Lähteet
Maastokäynti syyskuu 2003
Suomen Pankin kiinteistöjohtajan Harry Brandtin haastattelu, syyskuu 2003
Kristian Stockmannin haastattelu ja hänen arkistonsa 2003

11. Ramsinniementie 38

3:127

Yksikerroksinen lautarakenteinen vapaa-ajan asunto on kevyesti punertava vaalea rakennus. Se on rakennettu vuonna 1942. Rakennus muistuttaa yksinkertaista sodanaikaista asuinrakennusta. Rakennuksen olemus poikkeaa alueen muista, huvilamaisista rakennuksista.

Rantasauna on hirsirakenteinen ja maalattu tummaksi. Veden ääreen vuonna 1961 rakennettu sauna sopeutuu ympäristöön paremmin kuin päärakennus. Saunan päädyssä on terassi, joka on suojattu merituulelta kevyellä taitetulla lasiseinällä.

Kauempana päärakennuksesta ja rannasta on vaja.

Puutarha on rehevä ja siellä on runsaasti isoja alppiruusuja.

Omistaja
Yksityinen

Käyttötarkoitus
Vapaa-ajanvietto

Arvot
-

Toimenpidesuositus
-

Lähteet
Maastokäynti, syyskuu 2003

12. Ramsinniementie 40

Hirsirunkoiset vapaa-ajan asunto ja sauna on rakennettu vuonna 1950. Kaksikerroksisen päärakennuksen toinen kerros on leveämpi ja pidempi kuin ensimmäinen kerros. Rakennus muistuttaa siten luhtiaittaa. Ovi ja verannan kaide on koristeltu puukaiverruksin. Rakennuksen etupiha on merituulelta suojattu rakennuksen päätykulmalta ulkonevalla kevyellä lasiseinällä.

Rantaviivan tuntumassa oleva kevytrakenteinen hirsisauna näkyy hyvin mereltä. Kauempana rannasta on pihamökki ja vaja. Alueelle tyypillinen kaivo on tilan keskellä.

Kaikkien rakennusten perusväri on musta. Ovet ja ikkunaluukut, samoin ovien ja ikkunoiden karmit, on maalattu vihreiksi. Aksenttivärinä on käytetty valkoista. Ramsinniemen ja Ramsinrannan vanhoista rakennuksista useimmat ovat tummia hirsirakennuksia. Vanha rakennuskanta on todennäköisesti vaikuttanut materiaalin ja värin valintaan myös uudemmissa rakennuksissa.

Puutarha on rehevä ja siellä on runsaasti isoja alppiruusuja.

Omistaja
Yksityinen

Käyttötarkoitus
Vapaa-ajanvietto

Arvot
Hirsinen vapaa-ajan asunto on ympäristön kannalta arvokas

Toimenpidesuositus
Hirsirakennukselle suojelumerkintä

Lähteet
Maastokäynti, syyskuu 2003

13. Ramsinniementie 41

3:274

Yksikerroksinen päärakennus seisoo korkealla kalliolla pienellä niemekkeellä. Aumakattoinen vapaa-ajanasunto on rakennettu vuonna 1939. Rakennus on koveralla ponttilaudalla vaakalaudoitettu. Rakennuksen sisäänkäynnin yhteydessä on liuskekivellä katettu nelikulmainen terassi, jonka kaiteet ovat valu- ja takorautarakenteiset. Merenpuoleinen sisäänvedetty sisäänkäynti on betoniportaiden päässä.

Paksulla laudalla vuorattu sauna on vuodelta 1920. Pitkä ja kapearunkoinen sauna on keveän oloinen rakennus, ja tällä hetkellä huonossa kunnossa. Tilalla on lisäksi vuonna 1972 rakennettu pieni vapaa-ajanasunto ja kaksi varastorakennusta. Rakennukset on maalattu tummaksi lukuun ottamatta maalaamatonta saunaa.

Kaivo on samanmallinen kuin Villa Harbon (Ramsinranta) kaivo. Sen alaosa on muurattu pyörökivistä renkaaksi ja puinen ylärakenne on katettu harjakatolla.

Puutarha on villiintynyt ja rehevöitynyt. Merenpuoleisella jyrkänteellä on kivipolkuja ja -tasanteita. Isoja puutarhakasveja, mm. sireeneitä ja alppiruusuja, on päärakennuksen edessä.

Omistaja
Yksityinen

Käyttötarkoitus
Vapaa-ajanasunto

Arvot
-

Toimenpidesuositus
-

Lähteet
Maastokäynti, syyskuu 2003

14. Ramsinniementie 42, Ramshyttan (Entinen Soldis)

3:96

Tila on ollut myynnissä isojaossa lohkottavien tilojen hintaluettelossa vuonna 1906. Lohkominen Rastilan kantatilasta Soldikseksi tapahtui vuonna 1907, viereinen tila Soldis A lohkottiin vuonna 1908. Tämän jälkeen tilojen muoto on muuttunut aina uusien jakojen mukaan hiukan toisenlaiseksi ja tilan nimikin muuttui Soldis I:ksi, A:ksi ja D:ksi. Tilan omistus kuitenkin on pysynyt pitkään Stockmannin suvulla.

Niemen kärjessä sijaitsee Karl Stockmannin rakennuttama tervattu hirsihuvila. Huvila on rakennettu omistajan hallussa olevan työselityksen mukaan muuttovalmiiksi viimeistään 20.5.1907. Kansallisromanttinen kaksikerroksinen huvila on Lars Sonckin suunnittelema. Huvila on rakennettu tummaksi käsitellyistä pyöröhirsistä ja siinä on harjakatto. Tyylillisesti se liittyy 1900-luvun alun romanttisten erämaahuviloiden joukkoon.

Huvilan edusta on tasoitettu laajaksi hiekkakentäksi, josta on sisäänkäynti kuistin kautta. Sisätilassa avoin sali takkoineen ja pääportaikko ovat säilyneet miltei alkuperäisinä.

Huvila on korjattu ja muutettu vuonna 1968, suunnittelijana G. Malmström. Muutoksen yhteydessä muun muassa keittiön tulisija ja piippu on purettu, ja uusi piippu rakennettu hallin yhteyteen. Piipun lähellä sijainneet kattoikkunat on pu-

Omistaja
Yksityinen

Käyttötarkoitus
Asunto

Arvot
Huvila on rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokas, tosin monet muutokset ovat heikentäneet arkkitehtonista arvoa

Toimenpidesuositus
Huvilalle suojelumerkintä. Korjauksen yhteydessä on ikkunat ja varasisäänkäynti on palautettava alkuperäiseen tyyliin ja paikkaan.

Lähteet
Kristian Stockmannin arkisto ja haastattelu, 2003
Maastokäynti ,toukokuu 2004
Omistajien haastattelu, 2004
Kaupunginmuseon muistio 23.7.2002 / Jaana Perttilä

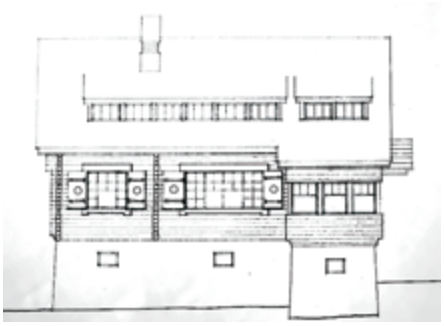

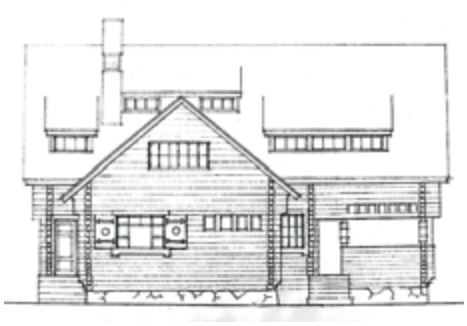

Ylh. Valokuvat v. 1908, Kristian Stockmannin arkisto.

Alh. Pohjapiirustukset päärakennuksesta, vasemmalla 1. kerros, oikealla 2. kerros.

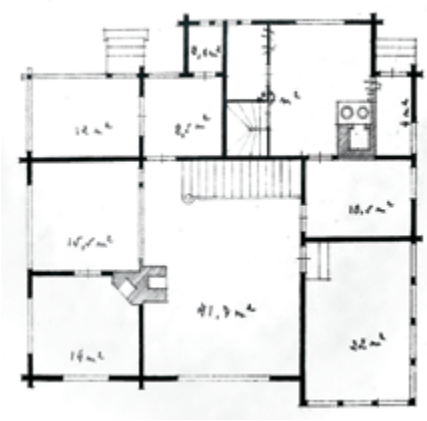

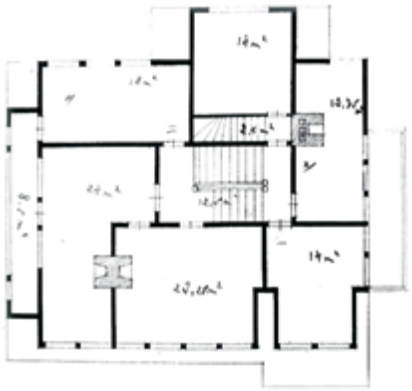

rettu. Ruutuikkunat on uusittu ruuduttomiksi. Itäpäädyn toisen kerroksen parveke on poistettu. Aivan viimeaikoina keittiön sisäänkäyntiä on laajennettu ja vuorattu levyillä. Tiilikatto on muutettu huopakatoksi. Lämmitys toimii sähköllä, ja rakennukseen on tehty säiliöviemäröinti. Huvila on ympärivuotisessa käytössä.

Huvila seisoo jyrkähköllä rinteellä, josta on erittäin hyvä näköala kaakkoon Kallahden selälle. Niemen edustalla on pieni saari, Rahakirstu, johon on pengerretty yhteyssilta. Sillan pengerrys on muovannut ympäristöä lapsiystävälliseksi hiekkarannaksi. Saarella on vuonna 1967 rakennettu kevyt hirsisauna. Alueella on lisäksi samaan aikaan rakennettu autotalli-talousrakennus sekä vaja ja leikkimaja. Lautarakenteinen autotalli-talousrakennus on varustettu isolla parvekkeella. Ovet on maalattu kirkkailla väreillä. Rakennukset ovat muutoin tumman värisiä.

Huvilan rinne on portaittain pengerretty suurista kivistä rakennetuiksi terassitasanteiksi. Luoteisrannan laiturille vievä polku on liuskekivitetty. Laitureita on yhteensä kolme.

15. Ramsinniementie 43: Tallvik

3:136, 3:298

Tila on lohkottu Rastilan tilalta ensimmäistä kertaa vuonna 1908 nykyisten tilojen 3:37 ja 3:274 kanssa yhdessä numeroksi 3:8. Nykyinen tilajako tapahtui myöhemmin. Tilan 3:8 nimi oli Tallvik.

Huvila on rakennettu vuonna 1907, arkkitehtina oli Selim A. Lindqvist. Rakennuttaja oli apteekkari ja kaupunginvaltuutettu Gustaf Fuest Wallin. Jugendtyylinen kaksikerroksinen huvila on ympärivuotisessa käytössä. Talon merenpuoleisessa fasadissa on teräväkärkinen kulmikas torni ja iso veranta. Eteläisessä seinässä on toisen kerroksen ikkunoiden kohdalla ruudukkoaiheinen kohokuvio. Pohjoisella seinällä on jykevätekoinen puuleikkauksin koristettu parveke. Mansardikatto on katettu tiilillä. Sokkeli on luonnonkiveä. Seinät on rapattu ja maalattu okran värisiksi. S. A. Lindqvistin ehdotuksessa huvilaa varten seinät ovat okran väriset ja laattareliefi-ornamenttiosat kelta-punaiset.

Vuonna 1977 otetussa valokuvassa huvilan seinät on kuitenkin maalattu vaaleiksi ja ikkunapuitteet tummansinisiksi, ornamentit sini-valkoisiksi. Nämä värit olivat samoja kuin varastorakennuksen. Nykyinen omistaja Salminen (vuodesta 1978) on maalannut ulkoseinät kokonaan okraksi.

Itäinen siipiosa on myöhemmin lisätty. Ajankohta on joko vuonna 1966, jolloin on suunniteltu huomattava laajennus pohjoiseen. Mahdollista on myös että tämä tapahtui vuonna 1973/74, jolloin sisustuksia on muutettu. Silloin seiniin, lattioihin ja portaisiin on asennettu Bore-nimisestä laivasta otettuja osia. Bore oli liikennöinyt 60-luvulla Tukholman ja Helsingin välillä. Silloisen omistajan, antiikkikauppias Lepistö-Linnan tekemän muutostyön yhteydessä taittuvat portaat on myös suoristettu. Eteisessä sijaitseva valkoinen kakluuni on tuotu paikalle vuonna 1987. Siipiosassa on nykyinen pääsisäänkäynti ja saunaosasto. Siipiosan sokkeli on betonia, ulkoseinä on paneloitu.

Huvilan edessä on rinnettä täyttämällä rakennettu laaja terassi, jota kivikaiteet rajaavat. Jyrkkä polku johtaa pihalta rantaan venelaiturille.

Alh. Valokuva 27.4.1977, Juha Suonpää.Huvila on maalattu valkoiseksi ja ikkunanpuitteet tummansiniseksi. Päädyn toisen kerroksen ikkunoiden tasolla oleva ruutuornamentti on myös maalattu sini-valkoiseksi. Nämä värit ovat samoja kuin varastorakennuksen.

Sauna sijaitsee rannan pohjoisosassa, hiekkarannalla johon on lisätty hiekkaa vuonna 2001. Hirsinen sauna on rakennettu 1987. Entisestä saunasta on tehty huvimaja, se on huvilan edessä pihalla. Hirsirunkoinen huvimaja on koristeltu runsain puukaiverruksin. Alueella on lisäksi veneen ja auton huoltorakennus ja valko-sininen varastorakennus.

Omistaja
Yksityinen asunto osakeyhtiö

Käyttötarkoitus
Asunto

Arvot
Huvila on rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokas

Toimenpidesuositus
Huvilalle suojelumerkintä

Lähteet
Maastokäynti, elokuu 2003
Omistajan haastattelu, elokuu 2003, lokakuu 2006

16. Ramsinniementie 45: Solvik

3:37

Kaksikerroksinen kesähuvila on rakennettu rinteeseen vuonna 1907. Mansardikattoisella yksinkertaisella puurakennuksella on korostuneen vertikaalisuuntainen ilme. Hirsirungon laudoituksen suunta vaihtuu eri kerroksissa, ensimmäinen kerros on vaakalaudoitettu ja toinen kerros pysty. Ne on maalattu okrankeltaiseksi. Kadun puoleinen fasadi on symmetrinen, keskikohdan ulokkeessa on sisäänkäynti. Merenpuoleisessa fasadissa on kuisti.

Rakennus on saneerattu vuonna 1980, arkkitehteina Hannu Puurunen ja Hannu Tomminen. Saneerauksen yhteydessä lämmöneristystä ja saniteettitiloja on lisätty. Rakennus on nykyään ympärivuotisessa asuinkäytössä.

Rantasauna ja vajat ovat lautarakenteisia ja maalattu punamullalla. Vaatimattomat rakennukset ovat rantapengerrykselle muodostetun polun varrella ja kadun läheisyydessä.

Omistaja
Yksityinen

Käyttötarkoitus
Asunto

Arvot
Huvilarakennus ympäristön kannalta arvokas

Toimenpidesuositus
Huvilalle suojelumerkintä

Lähteet
Maastokäynti, elokuu 2003
Omistajan haastattelu, elokuu 2003

17. Ramsinniementie 47: Rastberga

Huvila on rakennettu korkean kallion huipun tuntumaan vuonna 1939, arkkitehtina Cedercreutz. Tila oli lohkottu Soldis I:sta ja oli Karl Stockmannin tyttären käytössä. Kevyen oloinen pystylaudoitettu huvila seisoo luonnonkiviperustuksella. Se on sovitettu rinteeseen kolmiosaisena pituussuunnassa nousevaksi.

Tilan länsiosassa on jyrkkä kallioinen ranta. Rantasauna sijaitsee jyrkkien puuportaiden päässä. Kaksikerroksinen sauna on alun perin rakennettu ranta-aitaksi noin vuonna 1941. Sen suunnitteli ja rakensi Karl Stockmannin tyttären mies Hakon Lindholm vanhoista puulaatikoista rinteelle vedenrajaan. Hirsirakennukselta vaikuttavan rakennuksen sisätilat on lautavuorattu. Toisen kerroksen etuosa ulottuu luhtimaisena sisääntulon päälle, sen takaosa on maantasossa. Yläkerran kaide ja pääty ovat koristeellisia ja ne on nykyisin maalattu rakennuksen pääväristä erottuvasti valkoisiksi. Rakennuksen katto ja takaosa ovat huonossa kunnossa. Saunan viereen on äskettäin rakennettu laaja puuterassi.

Tilalla on useita luvatta rakennettuja rakennuksia ja rakennelmia, osa on vielä keskeneräisiä. Ne sijaitsevat suunnittelemattomasti siellä täällä. Kadun vieressä on varastoja ja vajoja, ja tilan keskellä lavan tapaisia rakennelmia ja asunto.

Omistaja
Helsingin kaupunki / Tonttiosasto

Käyttötarkoitus
Yhdistyksen vapaa-ajan vietto

Arvot
Huvila ympäristön kannalta arvokas

Toimenpidesuositus
Huvilalle suojelumerkintä

Lähteet
Kristian Stockmannin arkisto ja haastattelu, joulukuu 2003
Lilly Karlssonin antama tieto
Maastokäynti, elokuu 2003

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Yrjö Harvia. Helsingin esikaupunkiliitos. Mietintö n:o 11. Erikoisselvitys Västersundomin liitosalueesta. Helsingissä 1936

Erkki Riimala, Höyryä Helsingin vesillä, Suomen Laivahistoriallinen Yhdistys r.y. Helsinki 1987

Torolf Lassenius, Elämää Vuosaaren Kallahdessa, Helsingin kaupunginmuseo, 1997

Aulikki Litzen, Jukka Vuori, Helsingin maalaiskunnan historia 1865–1945, Vantaan kaupunki, 1997

Pertti Lampi, Helsingin Vuosaari Nordsjö, Vuosaari-seura ja Vuosaari-säätiö, 2005

Erkki Hiltunen, Vuosaari, Merellinen kaupunginosa. Vuosaari-seura ry, Helsingin kaupunginosaliitto, Helsingin kaupunki. 1990

Kaupunginmuseon esityslista 7/2002, Lausunto rakennussuojeluesityksestä (Vuosaaren Villa Harbo ja villa Bergbacka sekä niiden pihapiirit ja luonnonympäristö), 2002

Marjatta Hietala, Innovaatioiden ja kansainvälistymisen vuosikymmenet, Tietoa, taitoa asiantuntemusta. Helsinki eurooppalaisessa kehityksessä 1875–1917 I–III. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 1992:2:1, 1992.

Haastattelut

Tilojen omistajia, haltioita ja hoitajia, vuosina 2003 ja 2006

Kristian Stockmann, joulukuu 2003

Hannu Puurunen, joulukuu 2003

Arkistot ja rekisteri

Helsingin kaupungin arkisto

Helsingin rakennusvalvontaviraston arkisto

Lääninhallituksen maarekisteri

Kristian Stockmannin arkisto

Heikki Pyykön arkisto

Kaupunkisuunnitteluviraston mikrofilmiarkisto

Kuvailulehti

Tekijät
Keiko Yoshizaki-Tyrkkö

Nimike
RAMSINNIEMEN RAKENNUKSET

Sarjan nimike
Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2007:9

Sarjanumero	2007:9	Julkaisuaika	21.12.2007
Sivuja	40	Liitteitä	0
ISBN	978-952-473-948-1 (nid) 978-952-473-949-8 (pdf)	ISSN	0787-9024
Kieli koko teos	FIN	Yhteenveto	FIN

Tiivistelmä
Ramsinniemen rakennukset on selvitys Vuosaaren Ramsinniemellä sijaitsevista huviloista ja vapaa-ajan rakennuksista.

Vuosaaren huvila-alue liittyy Helsingin itäiseen saaristoon ja rannikolle 1800-luvun lopulla syntyneen huvila-asutuksen historiaan. Vuosaaren kaunis luonto oli otollista maastoa huvila-asutukselle ja kehittyvä höyrylaivaliikenne edisti huviloiden kysyntää. Ramsinniemellä tilat lohkottiin Rastbölen kartanosta, kantatila N:o 3. Erityisen runsaasti palstoitusta tehtiin vuosien 1907–1912 aikana. Vuoteen 1912 mennessä suurin osa tiloista oli lohkottu nykyiseen muotoonsa. Huviloiden rakentaminen alkoi yleensä lohkomisten yhteydessä. Vuoden 1912 jälkeen tapahtuneet rajojen muutokset ovat olleet yleensä varsin pieniä. 1940–1970-luvun suuryritysten kiinnostus rakentaa virkistys- ja koulutuskeskuksia kaupungin laita-alueelle toi Ramsinniemelle Enso-Gutzeit Oy:n ja Suomen pankin vapaa-ajanviettopaikkoja. Alue säilyi kuitenkin huvilaympäristönä pienimuotoisine rakennuksineen nykypäivään saakka.

Ramsinniemen rakennusten suunnittelijoina oli nimekkäitä arkkitehteja. Muun muassa Lars Sonck suunnitteli hirsihuvilan Karl Stockmannille, Selim A. Lindqvist Tallvikin huvilan ja Alvar Aalto Enso-Gutzeit Oy:n henkilökunnan vapaa-ajanviettorakennuksen ja saunan.

Kaikista Ramsinniemen rakennuksista on kerrottu tarkemmin kortisto-osan tilakohtaisten selostusten kohdalla. Kohteiden yhteydessä on arvioitu niiden rakennustaiteellista ja historiallista arvoa sekä merkittävyyttä ympäristön kannalta. Arvioinnin perusteella on annettu kutakin rakennusta tai rakennusryhmää koskevia suosituksia käytettäväksi lähtökohtana asemakaavoituksessa.

Asiasanat
HELSINKI, VUOSAARI, RAMSINNIEMI, RAKENNUKSET, HUVILAT, HISTORIA

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2007:9

Sarjassa aikaisemmin julkaistu:

2007:1 Kaupunkisuunnitteluviraston toimintasuunnitelma 2007–2009, Toiminnan perusta ja keskeiset tehtävät

2007:2 Liikenteen kehitys Helsingissä 2006

2007:3 Maunula – Arjen kestävää arkkitehtuuria

2007:4 Lähiöprojektin toimintakertomus 2006

2007:5 Helsinkiläinen kerrostalopiha

2007:6 Matosaaren puutarhahistoriallinen selvitys ja alueen kehittämistavoitteet, 2. uudistettu painos

2007:7 Hanasaaren asemakaavallinen ideakilpailu

2007:8 Liikenteen sujuvuus Helsingissä 2007

ISSN 0787-9024
ISBN 978-952-473-948-1 (NID.)
ISBN 978-952-473-949-8 (PDF)